

КУРС БІОЛОГІЇ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

Викладач: к.б.н., Приступа Ірина Володимирівна

Кафедра: кафедра генетики та рослинних ресурсів

E-mail: artemisia.iryna@gmail.com

Телефон: +38096 4817607 (*Viber*)

Інші засоби зв'язку: *Viber*, особисті повідомлення в системі Moodle

Освітня програма, рівень вищої освіти		ОП Середня освіта (Природничі науки) магістр				
Статус дисципліни		Професійної підготовки				
Кредити ECTS	3	Навч. рік	2020-21	Рік навчання: 1	Тиждні 10	
Кількість годин	90	Кількість змістових модулів – 2			Лекційні заняття – 20	Практичні заняття – 10 Самостійна робота – 60
Вид контролю	<i>Екзамен</i>					
Посилання на курс в Moodle		https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=6766				
Консультації:		Консультації відбуваються у кількох форматах: очні консультації (offline/Face-to Face): III корпус ЗНУ ауд. 205 online за допомогою платформ Zoom, за необхідністю та попередніми домовленостями через електронну пошту викладача, дистанційно у <i>Viber</i> – на запити відповіді у робочий час з 8-00 до 17-00 з понеділка по суботу.				

ОПИС КУРСУ

Докорінне реформування освіти всіх рівнів є нагальною необхідністю в умовах національного відродження та демократичної розбудови України як незалежної держави.

Біологія як навчальний предмет відзначається своєрідністю форм і методів викладання. В ньому вивчаються конкретні об'єкти (рослини, тварини і людина) і складні явища живої природи та її розвитку. Це передбачає особливі форми організації навчальної роботи (екскурсії, домашні і позакласні роботи учнів, позакласні заняття), спеціальні засоби навчання (наочні посібники) і методи викладання з переважним застосуванням наочності та лабораторно-практичних робіт. Щоб правильно поставити викладання біології потрібна спеціальна навчально-матеріальна база: обладнаний навчальний кабінет, куточок живої природи й навчальна земельна ділянка.

Своєрідність матеріалу визначає не тільки специфіку методики викладання біології, а й його виховні можливості.

Цей курс дозволяє розглянути особливості викладання біології у старшій школі у розрізі сучасних вимог, правильно організувати навчально-методичну базу, широко використовувати сучасні технології та досягнення біологічної науки.

Питання що їх піднімає ця дисципліна формують також здатність розв'язувати комплексні проблеми в області біології, що передбачає глибоке переосмислення наявних цілісних знань; здатність до аналізу та синтезу природничо-наукової та загальнонаукової інформації; навички логічного, послідовного й аргументованого викладу думки; набуття гнучкого способу мислення;

навички самонавчання та самоорганізації, планування та управління часом, керування колективом; здатність виявляти ініціативу, в тому числі у ситуаціях ризику.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу студент зможє:

- складати плани-конспекти різних типів уроків;
- організовувати навчальний процес згідно з сучасними вимогами;
- організовувати та проводити тематичні екскурсії;
- проводити підготовку учнів до різних етапів олімпіад;
- організовувати та проводити експерименти демонстраційні та учнівські;
- правильно оформлювати кабінет біології.

ОСНОВНІ НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Основні навчальні ресурси представлено на сторінці курсу у системі електронного забезпечення навчання ЗНУ Moodle за покликанням розміщеним у першій секції цього силабусу. Там також розміщені покликання на додаткові ресурси які дають змогу розширити та поглибити свої знання.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Поточні контрольні заходи:

Поточний контроль здійснюється впродовж двох атестаційних блоків по **30 балів** максимум в кожному блоці. **Поточний контроль** за кожний атестаційний блок складається з кількох видів контролю та діяльностей студентів які оцінюються та дають змогу перевірити теоретичні та практичні знання та навички здобуті студентом.

До поточного контролю в кожному з двох атестаційних блоків входять:

1. Поточне тестування яке проводиться за тематикою лекції та практичного заняття та оцінюється кожне в **5 балів** максимум – в атестаційну відомість зараховується середній бал.
2. Захист протоколу практичного заняття оцінюється в **5 балів** максимум за кожне практичне заняття - в атестаційну відомість зараховується середній бал.
3. Творче (креативне завдання) оцінюється у **5 балів** максимум.
4. Атестаційна контрольна робота оцінюється у **15 балів** максимум.

Підсумкові контрольні заходи:

Підсумковий контроль складається з перевірки теоретичних та практичних навичок та охоплює кілька видів діяльності загальна максимальна сума балів за підсумковий контроль – **40 балів**.

До екзамену допускаються студенти які набрали не менш ніж 35 балів поточного контролю!

Підсумковий контроль складається з таких видів діяльності та оцінювання:

1. Індивідуальне самостійне завдання оцінюється у **10 балів** максимум
2. Творче (креативне завдання) оцінюється у **10 балів** максимум
3. Підсумкове (екзаменаційне) завдання оцінюється у **20 балів** максимум

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Поточне тестування за темою	через тиждень	1/5
	Захист протоколу практичного заняття	через тиждень	1/5
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Виконання творчого (креативного) завдання	тиждень 2	5
Змістовий модуль 1 (розділ 1)	Атестаційна контрольна робота	тиждень 6	15
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Поточне тестування за темою	через тиждень	1/5
	Захист протоколу практичного заняття	через тиждень	1/5
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Виконання творчого (креативного) завдання	тиждень 8	5
Змістовий модуль 2 (розділ 2)	Атестаційна контрольна робота	тиждень 10	15
Підсумковий контроль (max 40%)			
Творче (креативне) завдання		тиждень 4	10
Індивідуальне самостійне завдання		тиждень 5-6	10
Підсумкове (екзаменаційне) завдання		за розкладом	20
Разом			100%

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	

E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ І КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Тиждень і вид заняття	Тема змістового модулю	Контрольний захід	Кількість балів
Атестація № 1			
Змістовий модуль 1			
Тиждень 1, 2 Лекція 1	<i>Вступ. Етапи розвитку. Основи навчального процесу та суб'єкти навчального процесу старшої профільної школи.</i>		
Тиждень 2 Практичне заняття 1	<i>Основи навчального процесу та суб'єкти навчального процесу старшої профільної школи.</i>	Поточне тестування, захист протоколу роботи	5/5
Тиждень 3 Лекція 2	<i>Вимоги до сучасного вчителя біології.</i>		
Тиждень 4 Лекція 3	<i>Кабінет біології та наочні засоби навчання біології.</i>		
Тиждень 4 Практичне заняття 2	<i>Кабінет біології та наочні засоби навчання біології.</i>	Поточне тестування, захист протоколу роботи	5/5
Тиждень 5, 6 Лекція 4	<i>Типологія і структура уроків біології.</i>		
Тиждень 6 Практичне заняття 3	<i>Типологія і структура уроків біології.</i>	Поточне тестування, захист протоколу роботи	5/5
Тиждень 6		Атестаційна контрольна робота	15
Атестація № 2			
Змістовий модуль 2			
Тиждень 7, 8, 9 Лекція 5	<i>Використання сучасних технологій у викладанні біології у старшій школі.</i>		
Тиждень 8 Практичне заняття 4	<i>Використання сучасних технологій у викладанні біології у старшій школі.</i>	Поточне тестування, захист протоколу роботи	5/5

Тиждень 10 Лекція 6	<i>Методика підготовки учнів до олімпіад з біології.</i>		
Тиждень 10 Практичне заняття 5	<i>Методика підготовки учнів до олімпіад з біології.</i>	Поточне тестування, захист протоколу роботи	5/5
Тиждень 10		Атестаційна контрольна робота	15

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Загальна методика навчання біології : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. В. Мороз, А. В. Степанюк, О. Д. Гончар [та ін.] ; за ред. І. В. Мороза. Київ : Либідь, 2006. 593 с.
2. Матвеев, М. Д. Методика навчання біології : навч. посіб. / М. Д. Матвеев, В. А. Колодій, В. І. Соболев ; Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2011. 287 с.
3. Методика навчання біології : навч. посіб. / уклад. О. І. Турлай ; Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці : ЧНУ, 2009. 100 с.
4. Методика навчання біології та природознавства : практикум для студ. вищ. пед. навч. закл. біол. спец. / Мороз І. В. [та ін.] ; [за ред. І. В. Мороза]. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. 143 с.
5. Нові педагогічні технології для вчителів біології : навч.-метод, посіб. / уклад. К. М. Задорожний. Харків : Основа, 2009. 112 с.
6. Рибалко, Л. М. Методика навчання біології на засадах еколого-еволюційного підходу : метод, посіб. для вчителів / Л. М. Рибалко. Київ : СІТПРІНТ, 2013. 81 с.
7. Шульдик В.І. Теорія та методика сучасного уроку біології. Умань: ПП Жовтий, 2013. 287 с.
8. Активні форми та методи навчання біології: навч.-метод, посіб. / уклад. К. М. Задорожний. Харків : Основа, 2008. 125 с.

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Відвідування усіх занять курсу (у всіх форматах offline, online) є **обов'язковим** та фіксується у журналах академічних груп. Пропуски можливі тільки **за поважної причини** (лікарняний, заява у деканаті, відрядження, подання деканату для участі у різноманітних заходах поза навчальної діяльності) – ці заняття відпрацьовуються **без втрати балів** за пропущене заняття за умови виконання усіх його вимог та оформлення відповідним чином (протокол практичного заняття, конспект лекційного заняття). Відпрацювання практичних занять здійснюється за пред'явлення обґрунтування пропуску та домовленості зі старшим лаборантом кафедри. Відпрацювання пропущених лекційних занять передбачає пред'явлення викладачу конспекту відповідної лекції написаному власноруч. Заняття пропущені **з неповажної причини** також відпрацьовуються за вищезгаданою схемою, але **оцінюються меншою кількістю балів або не оцінюються взагалі**. Якщо студент пропускає заняття в online форматі через технічні проблеми (відсутність Інтернет - з'єднання, проблеми доступу до платформ спілкування, неякісний зв'язок) він повинен повідомити про це викладача не пізніше ніж через добу після заняття або попередити

заздалегідь про неможливість присутності на занятті. В цьому випадку механізм відпрацювання буде узгоджуватися окремо у кожному випадку зважаючи на обставини.

До екзамену допускаються студенти які набрали не менш ніж 35 балів поточного контролю.

Політика академічної доброчесності

Кожний студент **зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності**. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору інформаційних джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора або джерело інформації. Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з довідковими джерелами з цієї тематики.

До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки **можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи** (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, **до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Ідентичні роботи студентів одного потоку не оцінюються** – жоден зі студентів з однаковими роботами не отримає бали за такі завдання та **не буде мати права переробити ці завдання**.

Пристаюючи до вивчення курсу студент автоматично погоджується з **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ** (покликання за яким можна ознайомитись з Кодексом розміщено у додатку до цього силабусу) та вимогами викладеними вище.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Перед початком занять (у будь-якому форматі) **усі учасники навчального процесу або вимикають або переводять мобільні пристрої у режим авіа польоту або у режим без звуку**. За умови проведення заняття в онлайн форматі висувається вимога **відключення мікрофону студентами**. **Включення мікрофону відбувається лише за умови дозволу це зробити від викладача чи для відповіді на запитання спрямоване саме цьому студенту**. Під час роботи групою викладач пояснює правила спілкування та режим включення/відключення мікрофонів. **За порушення правил поведінки на занятті студент може бути видаленим із заняття**.

Використання гаджетів дозволяється лише якщо цього вимагає навчальний процес (тестування, перегляд відео чи прослуховування аудіо матеріалів, використання навчальної літератури, посібників, довідників у електронному вигляді тощо) та з **дозволу викладача**. **У випадку несанкціонованого використання будь-яких гаджетів студент може бути видаленим з аудиторії чи онлайн заняття без права відпрацювання цього заняття та з втратою балів за нього**.

Використання гаджетів на контрольних заходах заборонено за винятком використання їх для проходження тестування в системі Moodle (при цьому на гаджеті відкрита тільки вкладка цієї системи).

Комунікація

Комунікація **викладача** зі студентами відбувається у кількох форматах в залежності від форми здобування вищої освіти (денна або заочна), а також в залежності від типу навчання кожного навчального року (*offline, blended, online*). В форматі Face-to-Face викладача можна знайти в аудиторіях 202, 205 III навчального корпусу згідно регламенту роботи який затверджується кожного семестру та доступний на стенді кафедри генетики та рослинних ресурсів. Спілкування з використанням різноманітних мобільних каналів зв'язку (телефон, СМС, ММС повідомлення Viber) – викладач відповідає за можливості (під час занять, в обідню перерву та після закінчення робочого часу повідомлення та дзвінки не приймаються), всі повідомлення отримані за цими каналами зв'язку у неробочий час будуть опрацьовані наступного дня (за винятком неділі). На електронні листи та звернення відповідь протягом максимум 3 днів. Комунікація в соцмережах відбувається також у робочий час. Можливі виключення за потреби (перескладання контрольних заходів чи заліку, сесія здобувачів вищої освіти заочної форми тощо), але по неділях та у святкові та неробочі дні відповідь викладача може бути отримана у перший робочий день по закінченню свят чи вихідних. Консультації за допомогою платформи Zoom проводяться за необхідністю та попередньою домовленістю через електронну пошту викладача.

Проте викладач очікує взаємоповаги при спілкуванні зі студентами (надсилання повідомлень, в т.ч. на електронну пошту протягом часу з 7-00 до 22-00, а не посеред ночі). Якщо ви не отримали відповідь на ваші запити протягом 3 днів слід або звернутися до викладача у режимі *offline* (в університеті) або повторити запит бо іноді виникають технічні помилки та Ваше повідомлення не було отримано.

До студентів висувається прохання після закінчення курсу залишити відгук у системі Moodle та **бути активними на форумах** і при виникненні питань звертатись також до форумів дисципліни у цій системі. **Створювати нові обговорення** питань що виникають під час вивчення дисципліни на форумах самостійно за необхідністю. **Змінити у своєму профілі в системі Moodle адресу електронної пошти з встановленої за замовчуванням автоматично на діючу адресу електронної пошти яка постійно перевіряється.** Це додаткова можливість вчасно отримувати новини дисципліни та канал зв'язку для викладача (викладач буде мати змогу написати вам листа якщо виникають якісь питання чи проблемні ситуації). **До студентів висувається вимога періодично заходити в систему Moodle та відстежувати новини і вчасно виконувати завдання.**

Будь-які **конфліктні ситуації** що виникають під час навчального процесу мають бути **урегульовані** згідно діючих законодавчих актів та Положень ЗНУ (див. Додаток до цього силабусу), а також за допомогою завідувача кафедрою, деканату, студентського самоврядування та адміністрації ЗНУ (за потреби).

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2020-2021 рр.

ГРАФІК НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ 2020-2021 н. р.

<https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/biology/study>

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до *Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається *Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються *Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється *Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті*: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються *Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/ycyfw9v>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: *Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; *Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ*: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога (061)228-15-84 (щоденно з 9 до 21).

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ. Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції (Воронков В. В., 1 корп., 29 каб., тел. +38 (061) 289-14-18).

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 17.00; субота з 09.00 до 15.00.

ЕЛЕКТРОННЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE): <https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресами:

- для студентів ЗНУ - moodle.znu@gmail.com, Савченко Тетяна Володимирівна
- для студентів Інженерного інституту ЗНУ - alexvas54@gmail.com, Василенко Олексій Володимирович

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу.

Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/oczn/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>